

Bernal, 15 de gener de 1989

Estimat Joaquim,

Parlant de qüestions tècniques, considero que la teva màquina ordenadora és força gasiva pel que fa al paper: ara les teves lletres no tenen ni marge per poder-les arxivar. I, pel que em dius al primer paràgraf de la teva darrera carta, entenc que ja no fas còpies amb paper i que tot queda enregistrat a la "memòria" de l'artefacte. Mira, jo ne me'n fiaria, d'aquest sistema. En aquests moments, aquest país està passant per una crisi de manca d'energia elèctrica que ens obliga a tornar a l'època de les cavernes. Has de pensar que les restriccions duren de cinc a sis hores diàries, o sigui que hem hagut de tornar a l'espelma, la fulla d'afaitar, pujar a peu vuit, deu, quinze pisos, anar amb bicicleta en comptes d'agafar el tren elèctric o el metro, prendre les begudes calentes, fer-se vent amb un ventall en comptes de fer servir el ventilador o l'aire condicionat... I què deu passar amb les computadores als bancs, per exemple? Bé, de moment, procuren de no tallar-los el subministrament de corrent, i després hauran de proveir-se dels seus propis grups electrògens. Ara imagina't si jo hagués de fer les traduccions amb màquina elèctrica o ordinador! Jo ho veig, això, com una advertència del que pot passar al món d'aquí a uns quants anys. De manera que a mi deixa'm continuar usant l'Olivetti-Studio 44... És clar que, comptat i debatut, això ens passa a nosaltres perquè vivim al tercer o quart món... Però...

Ep, tu, no te la tallis, home! Comprèn com et deus sentir, però aquestes coses ja solen passar. Potser és que, de tant en tant, hem de donar examen, noi. De més a més, també sol passar això que dius: amb el temps ningú no es recorda del llibre premiat ni del seu autor, i enx canvi algun dels descartats pot arribar al Nobel. No perdies les esperances, tu.

Sí, noi, el canvi de vida em prova meravellosament. Cada dia em llevo a les vuit del matí (no pas a les sis, com abans) i me'n vaig a caminar durant una hora; com que vaig una mica pel sol, tiro d'un bronzejat caribià. Res, que tothom em diu que estic deu anys més jove. I deu ser veritat perquè ai-

xí és com em sento. Seriosament, ara m'adono que va ser una gran decisió, la que vaig prendre, perquè estava ben bé a la ratlla de l'stress i no sé pas com hauria acabat si continuava amb aquell règim de treball i de vida. De manera que tant de bo també a tu et concedeixin això del PES, perquè, si bé les teves condicions no són tan fotudes com ho eren les meves, penso que també fas massa coses i t'anirà bé descomprimir-te una mica. Oí?

Mira, aquest nou estil de vida, ens ha permès, a la Isabel i a mi, d'anar a Neuquén per assistir al casament d'en Xavier. Efectivament, es van casar el 7 de desembre, i ens hi en hi vam anar amb els consogres, amb cotxe, justament el dia que els "carapintadas" feien de les seves. No les teníem pas totes,, però com que n'hem viscut tantes d'"asonadas" d'aquestes, ja estem una mica curats d'espants, de manera que vam tirar endavant i ens vam passar tot el viatge (són 1200 quilòmetres) amb l'orella enganxada a la ràdio per anar seguint els esdeveniments, i mentrestant, anàvem passant per algunes poblacions on hi havia regiments que s'alçaven contra el govern, però tot ben pacíficament, i ningú no ens va dir res en tot el camí. Tanmateix, la cosa és greu i continua essent-ho, car el senyor Seineldín s'està al "despatx" de la "presó" rebent gent i preparant el "remezón" de la revolta. O sigui que tot plegat és una conya i en qualsevol moment ens podem trobar que hàgim de sortir nedant, d'aquest país.

Respecte a l'informe d'en Vallverdú, penso que no va ser fet per un quisi qualsevol, sinó per ell mateix. És clar que del que es tractava era de posar en relleu la poca eficàcia dels correctors de l'editorial, però em sembla que hi ha coses que són agafades pels cabells. Bé, quan li vaig dir que m'havia quedat molt mortificat, em va dir que ho lamentava, però que havia estat fet amb un estil molt fred i que era d'ús intern, que, d'altra banda, el concepte que tenien de mi no havia minvat gens i la prova era que continuaven donant-me traduccions, i per demostrar-me que era així m'oferia de traduir Humboldt's Gift de Saul Bellow.

Després de llegir l'anècdota que m'expliques sobre en Bru de Sala, em vaig trobar a l'Avui una nota d'en Bonada parlant de les editorials que van a la recerca d'en Martí i Pol, on acaba amb aquesta altra anècdota del mateix

personatge (t'adjunto el retall del diari). No sabia que havia fet de noi d'encàrrecs per a Cavall Fort, amb una vespa. D'alguna cosa li devia servir aquella experiència, car es veu que ara grimpa com l'heura. A mi, de la Proa ja no m'han ofert de traduir res més. Un dia vaig rebre una carta d'un tal Oriol Izquierdo que m'acusava la meua de part d'en Bru de Sala i em deia que ara ocupava un càrrec més elevat, i ell ---l'Izquierdo---, el d'en Bru; que passat l'estiu, programarien les traduccions per al 90 i que ja em tindrien en compte. Fins ara, ni notícia. Estic segur, com ja t'he dit d'altres vegades, que em van fer creu i ratlla, perquè jo no escric català light. Bé, això no deixa de ser una suposició.

No sabia res de l'embòlia que va sofrir la Maria Antònia, però després d'haver-ho sabut per tu, ho vaig llegir a l'Avui, on deia que era la segona vegada que li passava. I ara com està? Dóna-li molts records de part meua i que desitjo que es refaci totalment. No vull ni pensar en els efectes que pot tenir per a la seva feina la pèrdua de memòria.

He llegit en algun lloc que els de Laia t'han anat regularitzant els pagaments dels drets d'autor que et devien. Com que suposo que deu ser una bona picosada, i ara que et quedaràs lliure de la Caixa, se m'acut que un dia d'aquests te m'apareixeràs amb la Rosa aquí a casa nostra. Què me'n dius, no fóra una bona idea?

Sigui com sigui, qui segurament us vindrà a veure al mes de maig és la meua filla Glòria. Resulta que ella treballa en un institut com a professora on apliquen les teories d'unes professores catalanes sobre ensenyament operatiu, i l'organisme que les agrupa, juntament amb l'Ajuntament de Barcelona, organitza un congrés internacional per al mes de maig. L'organisme és l'IMIPAE, i les professores es diuen Genoveva Sastre, Montserrat Moreno i Montserrat Benlloch. L'institut li paga la inscripció, però el problema és cobrir el preu del passatge, car l'estada la té assegurada a casa de la meua tia. Si tingués algun influent a l'Ajuntament, potser podria aconseguir alguna franquícia, oi? Si en comptes de l'Ajuntament, fos la Generalitat

podria manganar-li un passatge al President, de qui vaig rebre una carta personal —no sé a sant de què—, felicitant-me les festes i cantant una palinòdia sobre el Mil·lenari. Tal com ho sents. Ni que sigui, algun dia valdrà per l'autògraf. Però, tornant al viatge de la Glòria... M'agradarà molt, i a ella també, de conèixer-vos personalment, a tu i a la Rosa. A tu ja et coneix una mica a través de les cartes i d'alguns dels teus llibres. Espero que al maig ja siguis lliure i puguis dedicar-li una mica del teu temps per fer-li veure coses de la nostra terra. Què me'n dius?

Respecte a les traduccions: sé que ha sortit Faules fantàstiques d'Ambrose Bierce i Persuasió de Jane Austen. Per fi, vaig rebre el llibre de l'Editorial Empúries, que és precisament de la Jane Austen també: Northanger Abbey, i que ja he encetat, després d'acabar-ne una altra per a Edhasa, Adéu a Berlín de Christopher Isherwood, obra que va donar peu a Cabaret, de la qual no n'he traduït els dos ~~primer~~ capítols primers perquè el llibre l'estava traduint un tal Josep Cornudella, però va tenir un accident de cotxe com a conseqüència del qual la seva dona va quedar paralítica, i l'home ja no va poder continuar aquesta feina. I ara, després de rebre la confirmació de la 62 del llibre de Bellow, en Parcerisas m'ha enviat un altre llibre, The Wind in the Willows, de Kenneth Grahame, un clàssic dels llibres de contes per a nois, la versió del qual en castellà la va fer el malaguanyat Marià Manent. Amb tot plegat, ja tinc feina segura per més de mig any. D'altra banda, sembla que Edhasa treurà de care a la primavera els Tròpics de bell nou, i me'ls pagaran un altre cop, i al juliol en Vallverdú m'ha dit que apareixeran els contes d'en Hemingway, que els vaig traduir l'any passat.

Ja ho veus, aquí em tens, ara sí, vivint de l'or dels editors catalans. Continuo sense tenir notícies d'en Serra. Si li parles, digues-li si està enfadat amb mi. En Clapés ha respirat. Comprenc el que et passa. Fes com més bé et sembli, eh?, no et sentis compromès per causa meva.

Aquí fot molta calor. A primers de febrer ens n'anirem quinze dies a San Bernardo, a la platja, amb la Isabel, la Glòria, en Damià i la meva mare. Escribeu aviat. Mentrestant, petons a la Rosa i una forta abraçada del teu